

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de Inspectoratul Național de Probațiune,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Inspectoratul Național de Probațiune împotriva lui Alexandr Orlov, cu privire la repararea prejudiciului material,

împotriva încheierii din 04 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 2r-340/24
NR. PIGD 2-22184978-01-2r-07082024)*

Termenul de exercitare a căii de atac apelul. Încălcarea termenului de procedură fără a solicita repunerea în termen.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. V. Holban
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Panov, A. Malii, N. Mămăliga

30 octombrie 2024

Examinând în lipsa părților recursul depus de Inspectoratul Național de Probațiune,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Mariana Ursachi, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 15 decembrie 2022, Inspectoratul Național de Probațiune a depus cererea de chemare în judecată împotriva lui Orlov Alexandr, cu privire la repararea prejudiciului material.

2. Prin hotărârea din 11 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Inspectoratul Național de Probațiune.

3. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 16 ianuarie 2024, Inspectoratul Național de Probațiune a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 11 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

4. Prin încheierea din 04 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de către Inspectoratul Național de Probațiune, ca fiind depus cu omiterea termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen.

5. La 22 iulie 2024, prin intermediul oficiului poștal, Inspectoratul Național de Probațiune a declarat recurs împotriva încheierii din 04 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii contestate, restabilirea termenului de apel și restituirea cauzei la rejudecare.

5.1 În susținerea recursului declarat a menționat că nu a fost prezent la pronunțarea hotărârii instanței de fond, iar conform scrisorii de expediere se constată că actul judecătoresc a fost expedit, prin intermediul poștei electronice, apelantului/recurentului la 28 decembrie 2023. Astfel, la 15 ianuarie 2024, apelantul/recurentul a declarat apel la 16 ianuarie 2024, adică în interior termenului de 30 de zile din momentul aducerii la cunoștință a actului judecătoresc.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

6. Art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede următoarele:

„termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel”.

7. Art. 100 din Codul de procedură civilă:

„(1) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.”

8. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

9. Art. 111 din Codul de procedură civilă:

„(1) Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

(2) Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

(3) Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.”

10. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

11. Art. 116 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă stipulează:

„persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.)”.

12. Art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă stipulează:

„participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă”.

13. Art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă stipulează:

„sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural”.

14. Art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.”

15. Art. 425 din Codul de procedură civilă stipulează:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

16. Art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă stipulează:

„instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

17. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, la 09 iulie 2024, Curtea de Apel Chișinău a expedit, prin intermediul poștei electronice, Inspectoratului Național de Probațiune copia încheierii din 04 iulie 2024, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d. 63). Astfel, recursul declarat de Inspectoratul Național de Probațiune, la 22 iulie 2024, este în termen.

18. Din materialele cauzei civile rezultă că dispozitivul hotărârii primei instanțe, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Inspectoratul Național de Probațiune împotriva lui Alexandr Orlov, cu privire la repararea prejudiciului material, a fost pronunțat la 11 decembrie 2024 (f.d. 52).

19. Completul de judecată reține că, cererea de apel nemotivată împotriva hotărârii din 11 decembrie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost depusă de către Inspectoratul Național de Probațiune, la data de 16 ianuarie 2024, cu depășirea termenului de 30 de zile, prevăzut de art. 362 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

20. Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 04 iulie 2024, corect a restituit cererea de apel declarată de Inspectoratul Național de Probațiune împotriva hotărârii din 11 decembrie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depusă în afara termenului legal (f.d. 60-62).

21. În situația în care dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 11 decembrie 2023, în temeiul art. 111 alin.(3) Cod de procedură civilă, termenul de contestare cu apel a început a curge din ziua imediat următoare zilei de pronunțare a dispozitivului hotărârii judecătorești, adică începând cu data de 12 decembrie 2023, ultima zi a termenului fiind data de 10 ianuarie 2024 (zi de miercuri).

22. Astfel, instanța de apel justificat a reținut că Inspectoratul Național de Probațiune a declarat apelul peste termen. Or, recurentul are obligația de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale, în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

23. Totodată, după cum a fost reiterat supra, termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar în cazul în care participantul la proces, la caz,

Inspectoratul Național de Probațiune a omis acest termen, urma să invoce motivele omiterii într-o eventuală cerere de repunere în termen și expres să solicite acest fapt.

24. În speță, însă Inspectoratul Național de Probațiune a depus cerere de apel nemotivată peste termenul prevăzut de lege și nu a solicitat repunerea acestuia în termen, considerând existența unei prezumții de prelungire a termenului în cazul comunicării cu întârziere a hotărârii, fapt care nu poate fi acceptat de către instanța de recurs.

25. Drept urmare, Completul de judecată reiterează că repunerea în termen pentru declararea apelului putea fi soluționată de către instanța de apel doar în condițiile în care Inspectoratul Național de Probațiune ar fi formulat o cerere de repunere în termen cu prezentarea probelor pertinente și admisibile în justificarea acestei omisiuni, ceea ce la caz lipsește. Or, solicitarea de repunere în termen este o prioritate a apelantului și nu poate fi soluționată din oficiu de către instanța de apel.

26. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că, alegațiile aduse de către recurent nu justifică omiterea termenului de declarare a apelului, în situația în care apelantul/recurentul a cunoscut despre examinarea cauzei. În acest sens, recurentul a recepționat încheierea din 20 decembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care s-a acceptat spre examinare cauza civilă, cât și încheierea din 15 mai 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care s-a dispus examinarea cauzei în ordine generală, fiind fixată ședința de judecată pentru data de 30 noiembrie 2023, ora 11:00, ce se confirmă prin avizele de recepție anexate la materialele cauzei (f.d. 43,47). Mai mult, în ședința de judecată, Inspectoratul Național de Probațiune a participat, prin intermediul reprezentantului său, Vitalie Reniță, la examinarea cauzei în instanța de fond, fiind amânată doar deliberarea și pronunțarea pentru data de 11 decembrie 2023 (f.d. 50, 51).

27. Suplimentar, instanța de recurs va nota că este lipsit de temei argumentul recurentului precum că nu a fost prezent la pronunțarea actului judecătoresc și nu a fost informat de instanță despre rezultatul ședinței, or, participanții la proces care nu au participat la pronunțarea hotărârii judecătorești, fiind interesați de soarta soluționării litigiului în care sunt implicați, trebuie să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile lor procedurale.

28. Prin urmare, Completul de judecată conchide că nerespectarea termenului de depunere a apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al apelantului/ recurentului, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale.

29. Respectiv, instanța de apel corect a reținut că Inspectoratul Național de Probațiune nu a solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului, în temeiul art. 116 din Codul de procedură civilă.

30. Cu referire la solicitarea de repunere în termenul de apel împotriva hotărârii din 11 decembrie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru,

menționată în recursul declarat de către Inspectoratul Național de Probațiune, Completul de judecată notează că aceasta nu ține de competența instanței de recurs. Or, repunerea în termenul de apel se soluționează de către instanța de apel, în conformitate cu art. 362 alin.(3) din Codul de procedură civilă.

31. În context, Completul de judecată remarcă că prin impunerea unor termene limită în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

32. Completul de judecată accentuează că legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

33. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată, legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

34. În situația de fapt, care contravine ordinii procedurale prevăzute de cadrul legal citat, în corespundere cu prevederile art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, Inspectoratul Național de Probațiune va suporta consecințele nefavorabile, adică, sancțiunile procedurale stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural, în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

35. În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

36. În jurisprudența sa Curtea a constatat că, prin neprezentarea motivelor de repunere în termenul de prescripție constituie o violare a art. 6 § 1 (cauza Popov vs. Moldova, hotărâre din 06 decembrie 2005, cauza Melnic vs. Moldova, hotărâre din 14 noiembrie 2006).

37. Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

38. Având în vedere că încheierea din 04 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău este legală, fiind adoptată cu aplicarea corectă a normelor de drept procedural, Completul de judecată ajunge la concluzia că cererea de recurs urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii instanței de apel.

39. Astfel, conducându-se de prevederile art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de către Inspectoratul Național de Probațiune, împotriva încheierii din 04 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi